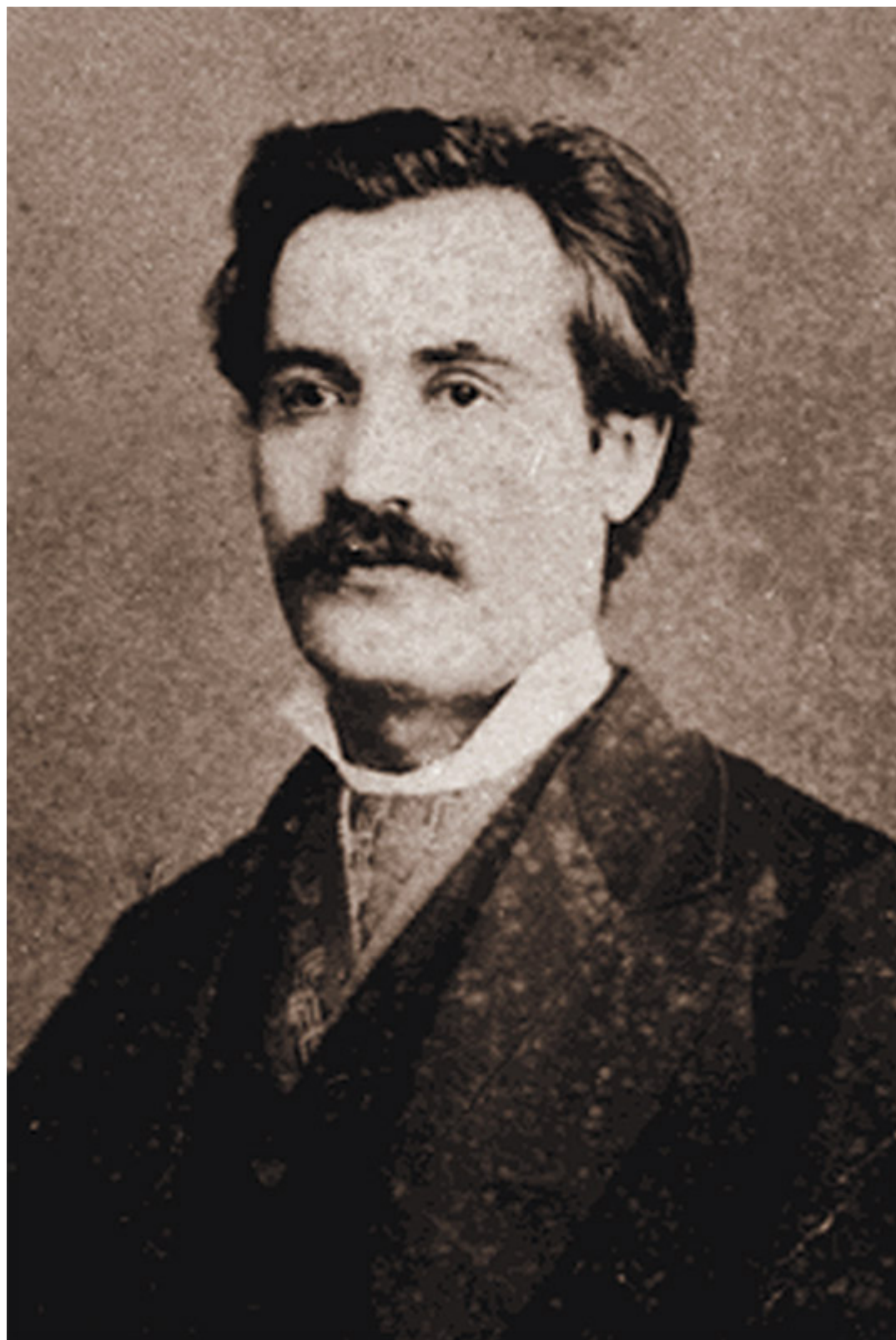

**[„D. C.A. ROSETTI A
REÎNCEPUT...”] – de Mihai
Eminescu [16 aprilie 1883]**

D.C.A.Rosetti a reînceput să scrie în „Românul”, de astă dată cu multă nervozitate și c-un zel aproape febril. Ne pare rău că pentru asemenea excitațiuni nervoase nu avem alt mijloc de recomandat decât gheață, gheața rece a reflecțiunii și a neîncrederii. În numărul de azi al „Românului”, d-sa, revenind la utopia sa revizionistă, ne spune că colegiul I ar câștiga foarte mult primind pe al II-lea în sânul său, l-ar mobiliza și l-ar lumina și alte lucruri de soiul acesta. Am avut cu toate astea onoarea a spune d-lui C.A. Rosetti că cultură și moralitate nu se improvizează în întruniri electorale, ci se câștigă prin muncă necontenită, prin necontenită absorbțiune de adevăruri ce privesc natura în genere și inteligența omenească îndeosebi și că misiunea de-a lumina poate să și-o aproprieze d-sa, care are nenorocire de-a învăța pe oameni lucruri ce sigur nu le pricepe, dar noi așteptăm această lumină și această moralizare de la timp, de la școală, de la capetele eminente pe cari poporul nostru va fi în stare a le produce din sânul său, nu însă de la combinațiuni legislative și electorale, oricât de ingenioase ar fi ele.

Dar în genere curioasă rămâne toată maniera sa de-a vedea, precum și săriturile sale sofisticate. Ieri încă colegiul I era coruptibil, azi el e cel mai patriot și cel mai moral și se face apel la el de-a ridica la sine și de-a moraliza și celelalte colegii.

Colegiul I e corupt, zicea d-sa. Dar, pentru ca să-l moralizeze, d-sa nu trimite în el pe oameni cari ar fi obținut doctoratul sau licența în vreo ramură de știință și de la cari s-ar putea spera că ar aduce lumină în colegiu, nu, ci împinge în el pe țărani, lipsiți de învățătură, cu 600 de lei venit anual adică elemente mai sărace, mai puțin luminate și desigur mai coruptibile decât cele actuale. D-sa e acela care are rarul curaj de a zice: „Colegiu corupt, alege – mă pe mine și pe-ai mei, pentru ca noi – rezultați din corupțiunea ta – să te moralizăm desființându-te „. Aceasta e o mare insolență spusă oamenilor celor mai neatârnați din țară și celor cari au

posibilitatea măcar a unei culturi înalte, dar d. C.A. Rosetti cunoaște regula lui Machiavelli: „Cine vrea să-șale lumea, să n-o ia subțire, ci gros, ca să-i ia ochii”.

Și foarte gros a luat-o d. C.A. Rosetti, împreună cu d. Brătianu. Cititorul ar face bine să ne dea crezare și să știe că toată revizuirea aceasta e un moft pus la ordinea zilei pentru a escita pe de-o parte patimele mulțimii, pe de alta susceptibilitatea claselor culte, pentru a vâri ura și discordia între fiii unei și aceleiași țări și a întuneca conștiința noastră în cestiunea Dunării. Revizuire se zice, Dunăre se ‘nțelege; lege electorală se zice, Polonie se ‘nțelege.

Oare n-am văzut apărând în „Românul”, ca din senin, acum în preziua alegerilor, cestiunea unui canal Cernavoda chiustenge? Cu toate acestea lucrul e foarte simplu. Nu e vorba numai de-a se da preponderanță unei puteri vecine asupra Dunării noastre; nu, e vorba chiar de a-i asigura această preponderanță, creând pentru negoțul ei o anume gură a Dunării, din banii noștri, din sudoarea aceluiași țăran pe care d. C.A. Rosetti se preface a-l iubi atât. Pe când țara întreagă e răscolită de patimi escitate în mod artificial, ceea ce se tratează în acest moment și ceea ce se precupețește e Dunărea. Comedia revizionismului, cu păpușile ei și cu panglicarii ei politici, e în față scenii; îndărătul acestei scene se pierde Dunărea. De mult ziarele din Paris ne-a spus-o aceasta; termenul de șase luni pentru ratificarea Tractatului de la Londra nu e nimic alt decât termenul cerut pentru a face alegeri în România, a ameți țara cu cestiuni interne de-o asprime socială, încât asupra intereselor sale imediate alegătorul să piarză cu totul din ochi interesul cel mare al suveranității statului român pe Dunărea sa.

Dar revizuirea nu este solicitată în mod serios?

Ba foarte serios, numai în mod incidental. Odată Dunărea pierdută, odată vasalitatea în afară stabilită, trebuie

stabilită și vasalitatea din lăuntru. Când, în urma sacrificării suveranității noastre în afară, guvernul din București n-ar mai fi decât delegațiunea unei puteri străine... în Polonia, și Corpul electoral trebuie lucrat și împărțit astfel încât opoziție să nu mai fie cu putință. Deja trei din colegii sunt aproape pururea guvernamentale; toate trebuiesc guvernamentalizate. dacă până în ziua de azi se mai aflau în colegiul I resurse pururea puternice pentru a determina înclinațiunile și declinațiunile politice noastre esteriore e vorba acum ca acest colegiu să se desființeze și ca busola politică a guvernului vasal s-arate pururea spre nord – vest.

Iată firele cari mișcă păpușăria. Și nu e opinia noastră aceasta, ci opinia foilor bine informate din Franța și în fine părerea sferelor diplomatice. În străinătate s-au promis totul... după alegeri, de vreme ce guvernul vrea ca aceste alegeri să fie cele din urmă, să fie mormântul tuturor alegerilor adevărate.

Se vede că arta de-a governa e în România sinonimă cu arta de-a amăgi poporul, de a-l cloroformiza cu utopii demagogice, pentru a amputa una câte una bucățile vii ale țării. Și buni chirurghi sunt în privința aceasta cei doi părinți ai demagogiei noastre, anarhistul din Strada Doamnei și autoritarul de la Florica. Dar la toate tiradele neuropatice – se știe că

D. C.A. Rosetti suferă de amețeli, cum a spus-o la Ateneu – răspundem în mod constant: Nu credem că mai credeți în ceva!

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro